

LONG AN NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HOẠT ĐỘNG CỦA HỆ THỐNG CHÍNH QUYỀN CƠ SỞ

NGUYỄN MINH THẮNG

Phó Giám đốc Sở Nội vụ tỉnh Long An

1. Một số kết quả.

Những năm qua, thực hiện Nghị quyết Hội nghị Trung ương 5 khoá IX về “Đổi mới, nâng cao chất lượng hệ thống chính trị cơ sở”, Quyết định số 85/2002/QĐ-TTg ngày 28-02-2002 của Thủ tướng Chính phủ về kế hoạch thực hiện Nghị quyết Trung ương 5 khoá IX, Nghị quyết số 02 ngày 10-12-1002 của Tỉnh uỷ Long An về đổi mới, nâng cao chất lượng hệ thống chính trị cơ sở, hoạt động của hệ thống chính quyền cơ sở (xã, phường, thị trấn) trên địa bàn tỉnh đã từng bước đi vào nền nếp, chất lượng hoạt động ngày càng được nâng cao, biểu hiện rõ nét trên các mặt sau:

- Công tác chỉ đạo điều hành được đổi mới về nội dung và hình thức. Trên cơ sở văn bản chỉ đạo của trung ương, của tỉnh và huyện, UBND xã, phường, thị trấn (gọi tắt là cấp xã) đã xây dựng kế hoạch, chương trình công tác phù hợp với đặc điểm, tình hình của địa phương. Mặt khác, đảm bảo thực hiện theo nguyên tắc tập trung dân chủ, phát huy vai trò lãnh đạo của tập thể gắn với trách nhiệm cá nhân phụ trách.

Để xác định rõ vai trò, trách nhiệm của tập thể và cá nhân trong hoạt động chỉ đạo, điều hành công tác QLNN và kiểm tra, UBND cấp xã đã xây dựng quy chế làm việc, phân công từng thành viên uỷ ban phụ trách lĩnh vực công tác, xác định

nhệm vụ, vai trò, trách nhiệm của chủ tịch, phó chủ tịch và uỷ viên UBND, nhờ đó trong điều hành, quản lý đã bao quát được công việc, hạn chế nhiều tình trạng bỏ sót công việc hoặc chông chéo trách nhiệm.

Định kỳ hàng tháng, quý, 6 tháng, một năm, UBND cấp xã đều họp đánh giá tình hình hoạt động trong thời gian qua và xây dựng kế hoạch, chương trình công tác cho thời gian kế tiếp. Đồng thời xây dựng các nội dung liên quan phục vụ cho các kì họp của HĐND cấp xã.

UBND cấp xã thường xuyên giữ mối quan hệ chặt chẽ với thường trực HĐND trên nguyên tắc đảm bảo tốt chức năng kiểm tra, giám sát của thường trực HĐND, nâng cao vai trò, chức năng của UBND là cơ quan chấp hành của HĐND, cơ quan hành chính nhà nước địa phương. Các kì họp của UBND đều mời thường trực HĐND dự và tham gia đóng góp ý kiến vào nội dung kì họp.

Trong mối quan hệ với Uỷ ban Mặt trận Tổ quốc (UBMTTQ) và các đoàn thể nhân dân cấp xã, các UBND đều xây dựng quy chế phối hợp giữa UBMTTQ với UBND, tạo điều kiện thuận lợi để UBMTTQ và các tổ chức, đoàn thể động viên nhân dân tham gia xây dựng Đảng và chính quyền, thực hiện tốt các chính sách, pháp luật của Nhà nước; giám sát hoạt động của các ngành chuyên môn,

KINH NGHIỆM THỰC TIỄN

cán bộ, công chức (CB,CC); phát động nhiều phong trào thiết thực trong cộng đồng dân cư như đền ơn đáp nghĩa, xoá đói giảm nghèo, xây dựng nông thôn mới... Trong các kì họp của UBND, có mời chủ tịch UBMTTQ và lãnh đạo các đoàn thể xã, phường, thị trấn dự họp khi bàn các vấn đề có liên quan.

Công tác kiện toàn, sắp xếp đội ngũ CB,CC cấp xã theo Nghị định số 114/2003/NĐ-CP ngày 10-10-2003 của Chính phủ và Quyết định số 147/2004/QĐ-UB ngày 14-01-2004 của UBND tỉnh Long An đã được các địa phương quan tâm thực hiện. UBND cấp xã đã làm tốt việc lựa chọn, bố trí CB,CC chuyên trách, không chuyên trách theo đúng chức danh và phù hợp với trình độ, năng lực. Qua sắp xếp, hiện nay tổng số cán bộ chuyên trách, không chuyên trách cấp xã và cán bộ ấp, khu phố trong toàn tỉnh là 9.865 người; trong đó, cán bộ chuyên trách có 1.977 người, công chức: 1.262 người, cán bộ không chuyên trách: 3.456 người. Số còn lại là cán bộ ấp, khu phố... Tổ chức bộ máy của các xã, phường, thị trấn đã đi vào nề nếp, hiệu quả hoạt động ngày càng được nâng cao.

Song song với công tác sắp xếp, bố trí cán bộ, UBND tỉnh đã chỉ đạo các xã, phường, thị trấn lập quy hoạch, kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng sát với từng chức danh cán bộ chủ chốt, cán bộ chuyên môn; ban hành quy chế tổ chức hệ thống ấp và khu phố; xây dựng chế độ chính sách đối với CB,CC xã, phường, thị trấn; các chức danh, trường phó ấp, khu phố theo quy định của Nhà nước và có vận dụng trong điều kiện cho phép của địa phương. Riêng năm 2004 thực hiện công tác đào tạo, bồi dưỡng theo 7 chức danh chuyên môn ở cấp xã, toàn tỉnh đã mở được 13 lớp với 1.163 học viên, trong đó đào tạo cán bộ chính trị dự nguồn: 263, trung cấp

hành chính: 124, trung cấp địa chính: 175, trung cấp xây dựng: 122, trung cấp khuyến nông: 104, trung cấp văn thư - lưu trữ: 121, cao đẳng kế toán: 78, trung cấp luật: 117.

Trên cơ sở nội dung các đề tài nghiên cứu khoa học cấp tỉnh nghiệm thu đạt kết quả tốt, UBND tỉnh cho biên soạn hoàn chỉnh và ban hành bộ chương trình, tài liệu tác nghiệp cho bí thư, cấp uỷ và chủ tịch UBND cấp xã. Thời gian qua, tỉnh đã mở được 7 lớp, trong đó có 4 lớp cho bí thư, cấp uỷ với 166 học viên, 3 lớp cho chủ tịch UBND với 140 học viên.

Việc thực hiện *Quy chế dân chủ ở cơ sở* gắn với việc xây dựng hệ thống chính quyền cơ sở có nhiều chuyển biến tích cực. 100% xã, phường, thị trấn đã thành lập Ban chỉ đạo, xây dựng kế hoạch và triển khai tổ chức thực hiện. Các địa phương đều chú trọng việc thiết lập các điều kiện đảm bảo "*dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra*" như củng cố các điểm niêm yết thông tin, hòm thư góp ý ở xã, phường, thị trấn, ấp, khu phố; xây dựng các bản công khai quy hoạch, các công trình, dự án đầu tư xây dựng, sản xuất... Hiện nay, toàn tỉnh có gần 90% số ấp, khu phố có điểm niêm yết thông tin và trên 70% số ấp, khu phố có hòm thư góp ý. Ngoài ra, một số nơi như các xã thuộc huyện Bến Lức đã trang bị được 190 máy điện thoại đến thôn, ấp để nhân dân kịp thời thông báo với chính quyền những vấn đề cần quan tâm, giải quyết. Các cuộc họp của các đoàn thể, các hội, các buổi tiếp xúc cử tri, hội nghị nhân dân được nâng dần về chất lượng và hình thức. Định kì trước khi bỏ phiếu tín nhiệm cán bộ, UBND cấp xã đều tổ chức hội nghị nhân dân để cán bộ chủ chốt (chủ tịch HĐND, chủ tịch UBND, trường ấp, khu phố) kiểm điểm và nghe ý kiến đóng góp của nhân dân. Mặt khác, cùng

cố, nâng cao chất lượng hoạt động giám sát của nhân dân đối với chính quyền, hoạt động của CB,CC nhằm góp phần thiết lập kỉ cương xã hội, chống lãng phí. Riêng trong năm 2004, Ban Thanh tra nhân dân xã, phường, thị trấn đã giám sát gần 700 vụ, trong đó kiến nghị chính quyền xem xét, xử lý 351 vụ. Nội dung giám sát được tập trung vào việc giải quyết khiếu nại tranh chấp trong quá trình thi công công trình xây dựng có vốn góp của nhân dân, công khai tài chính, thực hiện các chính sách xã hội...

Trong xây dựng cộng đồng dân cư, qua thực hiện *Quy chế dân chủ ở cơ sở*, quyền làm chủ của nhân dân được phát huy, ý thức chấp hành pháp luật và tinh thần tự quản của nhân dân được nâng lên. Nét nổi bật là nhân dân đã tích cực tham gia xây dựng chính quyền, nhất là trong cuộc bầu cử HĐND 3 cấp nhiệm kỳ 2004-2009; bầu cử trường ấp, khu phố; xây dựng và thực hiện hương ước, quy ước, xây dựng xã, ấp văn hoá (hiện nay toàn tỉnh có 793/987 ấp, khu phố xây dựng được quy ước theo Quyết định số 832/2003/QĐ-UB ngày 03-3-2003 của UBND tỉnh Long An; trong đó, có 337 quy ước đã được UBND huyện, thị xã phê duyệt). Việc củng cố đoàn kết trong nội bộ nhân dân, tinh thần tương trợ giúp nhau trong sản xuất, đời sống được tăng cường. Hoạt động hoà giải ở cơ sở từng bước được nâng cao hiệu quả. Năm 2004, các xã, phường, thị trấn đã hoà giải thành 2.957/3.687 vụ, đạt 80,2%, góp phần hạn chế số vụ tranh chấp, khiếu kiện. Cũng thông qua việc thực hiện quy chế dân chủ, ý thức trách nhiệm của chính quyền cơ sở đối với nhân dân được nâng cao.

Công tác cải cách thủ tục hành chính (TTHC) được UBND cấp xã quan tâm thực hiện, công khai các TTHC để các tổ chức, công dân biết, hạn chế việc đi lại

nhiều lần và giảm bớt phiền hà. Việc tiếp dân, tiếp nhận đơn thư khiếu nại, khiếu tố của nhân dân, nhất là trên lĩnh vực đất đai được duy trì thường xuyên và quan tâm giải quyết kịp thời. Nhờ đó, số đơn thư khiếu nại, tố cáo so với những năm trước giảm dần. Tinh thần thái độ, tác phong làm việc của CB,CC được chấn chỉnh và ngày càng phục vụ nhân dân tốt hơn. Đến nay, toàn tỉnh cũng đã có 188/188 xã xây dựng và thực hiện đề án cải cách TTHC theo cơ chế "*Một cửa*".

Nhìn chung, hoạt động của UBND cấp xã trên địa bàn tỉnh trong thời gian qua đã thực hiện đúng chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn; thực hiện tốt nguyên tắc tập trung dân chủ, có mối quan hệ chặt chẽ với thường trực HĐND và các tổ chức, đoàn thể trên địa bàn. Thông qua đó, vị trí, vai trò của UBND và các đoàn thể trong hệ thống chính trị được nâng cao. Phong cách, ý thức trách nhiệm và lễ lối làm việc của CB,CC, nhất là thành viên UBND đã có nhiều chuyển biến tích cực theo hướng sát dân, có trách nhiệm hơn với nhân dân, góp phần củng cố lòng tin của nhân dân với Đảng và Nhà nước.

Cũng thông qua việc đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của chính quyền cơ sở, các chỉ tiêu kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng như huy động ngân sách, lao động công ích, tuyển quân của đa số các xã, phường, thị trấn đều đạt và vượt chỉ tiêu được giao. Kinh tế ngày càng phát triển, đời sống vật chất, tinh thần của nhân dân ngày càng được nâng cao, các tệ nạn xã hội từng bước được ngăn chặn và đẩy lùi.

Tuy nhiên, bên cạnh những mặt được, hoạt động của chính quyền cơ sở trên địa bàn tỉnh còn những mặt hạn chế, bất cập trong quản lý, điều hành cũng như thực hiện nhiệm vụ được giao. Việc triển khai

KINH NGHIỆM THỰC TIỄN

thực hiện các chủ trương, chính sách của Đảng, pháp luật của Nhà nước chưa đồng bộ; công tác kiểm tra, đôn đốc chưa được thường xuyên, do đó kết quả hoạt động còn những mặt hạn chế.

Vai trò thành viên UBND cấp xã ở một số nơi chưa được phát huy đầy đủ, một số thành viên chưa tích cực hoạt động, phẩm chất đạo đức, trình độ năng lực còn hạn chế, làm ảnh hưởng đến chất lượng hoạt động.

Vai trò giám sát của HĐND đối với hoạt động của UBND và các cơ quan chuyên môn hiệu quả còn thấp. Công tác tiếp dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân có nơi còn biểu hiện né tránh, đùn đẩy, chưa giải quyết kịp thời những nguyện vọng chính đáng của nhân dân.

Khối lượng công việc phát sinh ở cấp xã rất lớn, trong khi trình độ chuyên môn của đội ngũ CB,CC còn hạn chế nên hiệu quả công việc chưa cao, có việc còn chậm trễ (trong tổng số cán bộ chuyên trách cấp xã mới chỉ có 223 người đã qua đào tạo chuyên môn, chiếm 11,28%; 530 người được đào tạo, bồi dưỡng kiến thức QLNN, chiếm 26,9%. Công chức cấp xã có 325 người được đào tạo chuyên môn, chiếm 25,75%; 240 người được đào tạo, bồi dưỡng kiến thức QLNN, chiếm 19,02%. Cán bộ không chuyên trách có 348 người đã qua đào tạo chuyên môn, chiếm 10,07%, 102 người đã qua đào tạo, bồi dưỡng kiến thức QLNN, chiếm 2,95%). Cơ sở vật chất, phương tiện làm việc còn thiếu, phần lớn trụ sở xã, phường xuống cấp, chật hẹp, chưa đảm bảo theo quy định, ảnh hưởng đến hoạt động.

2. Giải pháp nâng cao chất lượng hoạt động.

Để thực hiện có hiệu quả hơn việc đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của

UBND cấp xã trên địa bàn, trong thời gian tới, hệ thống chính quyền cơ sở trong toàn tỉnh cần thực hiện tốt các giải pháp sau:

Một là, tiếp tục quán triệt các văn bản chỉ đạo của trung ương và của tỉnh, chương trình hành động của Tỉnh uỷ, kế hoạch của UBND tỉnh về “Đổi mới nâng cao chất lượng hệ thống chính trị cơ sở”. Đặc biệt là các văn bản có liên quan đến tổ chức biên chế, tiêu chuẩn, tuyển dụng, đào tạo, bồi dưỡng, chế độ chính sách đối với cán bộ cấp xã.

Hai là, thực hiện công tác luân chuyển cán bộ theo tinh thần Nghị quyết số 11/NQ-TW và Nghị quyết số 14/NQ-TW của Bộ Chính trị nhằm tăng cường và xây dựng đội ngũ cán bộ trong hệ thống chính trị ở cơ sở có đủ năng lực tổ chức và vận động nhân dân thực hiện đúng đường lối, chủ trương chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước.

Ba là, tiếp tục đánh giá cán bộ, quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng, trẻ hoá đội ngũ cán bộ, chú ý bồi dưỡng nghiệp vụ nâng cao chất lượng hoạt động cho thành viên UBND. Các chức danh chuyên môn cấp xã phải được đào tạo chuẩn hoá từ nay đến năm 2006 theo quy định. Tăng cường công tác kiểm tra, xử lý kịp thời các vụ việc tiêu cực, vi phạm pháp luật.

Bốn là, có chính sách thu hút sinh viên tốt nghiệp đại học về công tác ở cấp xã, bố trí công chức dự bị, thử thách ở cấp xã trước khi tuyển dụng vào công chức chính thức. Có chế độ, chính sách hợp lý đối với cán bộ tăng cường, biệt phái có thời hạn ở những xã, phường, thị trấn khó khăn.

Năm là, tổ chức thực hiện tốt Quy chế thực hiện dân chủ ở cơ sở nhằm phát huy quyền làm chủ của nhân dân. Đẩy mạnh công tác xã hội hoá, huy động mọi nguồn

lực để đầu tư phát triển. Đẩy mạnh thực hiện cải cách TTHC theo cơ chế “*Một cửa*”. Quan tâm và thường xuyên kiểm tra CB,CC thừa hành, kịp thời chấn chỉnh thiếu sót và kiên quyết xử lý đối với những CB,CC có hành vi nhũng nhiễu, gây phiền hà cho người dân. Cùng cố nâng cao hiệu quả hoạt động tự quản của ấp, khu phố, tổ dân cư.

Sáu là, cùng cố và nâng cao chất lượng, hiệu quả việc thực hiện quy chế phối hợp giữa HĐND và UBND cấp xã với MTTQ và đoàn thể cùng cấp, vận động nhân dân tích cực tham gia xây dựng củng cố chính quyền trong sạch, vững mạnh.

Bảy là, chủ tịch UBND cấp xã cần đặc biệt quan tâm chỉ đạo thực hiện tốt công tác tiếp dân và giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân nhằm đảm bảo quyền lợi chính đáng hợp pháp của người dân, tuyệt đối không được đùn đẩy trách nhiệm, kéo dài vụ việc. Trước mắt, cần thực hiện tốt kiểm tra lại, giải quyết ngay những vụ tồn đọng, phức tạp.

Tám là, tiến hành tổng kết, đánh giá, rút kinh nghiệm và đề ra những biện pháp thiết thực trong thực hiện nhiệm vụ chính trị, điều hành QLNN ở địa phương, chăm lo đời sống nhân dân, thúc đẩy kinh tế - xã hội, an ninh - quốc phòng ngày càng phát triển □

* * * * *

ĐỂ THỰC HIỆN CÓ HIỆU QUẢ...

(Tiếp theo trang 34)

trên. Mặt khác, chính quyền cấp xã cần tiếp tục nghiên cứu phân cấp một số mặt cho thôn, tổ dân phố quản lý, nếu xét thấy có thể đảm nhận được như: quản lý trật tự an toàn xã hội, quản lý văn hoá, môi trường... Kinh nghiệm cho thấy nếu thực hiện phân cấp quản lý hợp lý sẽ tạo ra sự năng động, sáng tạo, nâng cao dân chủ ở chính quyền cấp xã và ngược lại tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm của xã, phường được nâng cao sẽ là điều kiện để thực hiện có hiệu quả nguyên tắc TCDC.

Thứ sáu: đảng uỷ xã, phường, thị trấn cần phải đề ra chủ trương, nghị quyết làm cơ sở cho UBND cấp xã thực hiện quản lý có hiệu quả các công việc theo chức năng, nhiệm vụ được giao, nhất là vấn đề nâng cao trình độ, năng lực của cán bộ lãnh đạo, quản lý. Xây dựng và thực hiện chiến lược đào tạo cán bộ quản lý, có chính

sách dài ngọ thoả đáng đối với cán bộ cấp xã và khuyến khích các sinh viên sau khi tốt nghiệp đại học về công tác lâu dài ở cơ sở. Hiện nay, để đáp ứng yêu cầu quản lý kinh tế, mỗi xã, phường, thị trấn cần được bổ sung một phó chủ tịch phụ trách kinh tế. Trong lãnh đạo, chỉ đạo cần phân biệt một cách cụ thể chức năng lãnh đạo của Đảng uỷ và chức năng quản lý, điều hành của UBND nhằm khắc phục tình trạng cấp uỷ bao biện, làm thay chức năng của chính quyền và ngược lại. Đồng thời, cần thực hiện tốt chức năng QLNN đối với các lĩnh vực trên địa bàn, không coi nhẹ lĩnh vực nào, đảm bảo tính đồng bộ, toàn diện, thống nhất. Phân biệt một cách rạch ròi chức năng QLNN về kinh tế của chính quyền cấp xã với chức năng quản lý sản xuất - kinh doanh, không can thiệp quá sâu vào hoạt động sản xuất của các doanh nghiệp, hộ kinh doanh cá thể đóng trên địa bàn □